

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa A. C.
przeciwko „P.” Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 21 lutego 2017 r., sygn. akt XXI Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.350 (tysiąc
trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 marca 2016 r. i oddalił powództwo A. C. oraz zasądził na rzecz „P.” S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, w dalszej części oddalił apelację powódki w całości i zasądził na rzecz pozwanego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

W sprawie ustalono, że A. C. w sprawach sądowych wymienionych w pozwie reprezentowała stronę pozwaną jako pełnomocnik i doprowadziła do ich. W pozwanej Spółce obowiązywał Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, który w § 28

przewidywał, że „radcom prawnym przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 80% kosztów z tytułu zastępstwa sądowego”.

Sąd Okręgowy, uwzględniając apelację pozwanego, przyjął, że zgodnie z art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1870), radcy prawnemu zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 65% zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego, o ile koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej. Wynika z niego, że ustawodawca uzależnił wypłatę wynagrodzenia dodatkowego dla radcy prawnego od dwóch rzeczy. Po pierwsze, koszty muszą być zasądzone w wyroku lub przyznane w ugodzie. Po drugie, koszty te muszą zostać wyegzekwowane od strony przeciwnej. Ustawodawca uznał zatem, że wynagrodzenie z tytułu kosztów zastępstwa procesowego jest swojego rodzaju premią regulaminową, której zasady wypłaty dają się zweryfikować. Radca prawny ponosi zatem ryzyko uzyskania wynagrodzenia z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, które przysługuje jedynie w przypadku ściągnięcia kosztów od strony przeciwnej. W ocenie Sądu Okręgowego, obowiązująca u pracodawcy regulacja Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy odnosi się wyłącznie do wysokości dodatkowego wynagrodzenia i nie określa zasad jego wypłaty. Dlatego w zakresie nieuregulowanym stosować należy zasady określone w art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła pełnomocnik powódki, zaskarżając go w całości i wskazując w podstawach skargi naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 477¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 382 k.p.c. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, art. 93 § 1 k.c.; art. 300 k.p. w związku z art. 65 § 1 k.c., § 28 Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Spółki „P. Spółka Akcyjna”, art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Mając na uwadze powyższe, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W. oraz orzeczenie co do istoty sprawy, jak również o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu; ewentualnie o uchylenie

zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem w sprawie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, a nadto skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej. Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o

charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, który nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Przedstawiona przez skarżącą kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego. Nie wykracza ona poza zwykłą wykładnię prawa, ta zaś nie stanowi podstawy uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2008 r., I UK 210/08, niepubl.; z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300).

Powódka swoje roszczenie o dodatkowe wynagrodzenie za pracę wywodziła z przepisu art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1870, dalej jako ustawa o radcach prawnych). Przepis ten, dodany ustawą z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U. Nr 75, poz. 471) stanowi, że radca prawny wykonujący zawód w ramach stosunku pracy, uprawniony jest do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości nie niższej niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego reprezentowanej lub przyznanych jej w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym albo w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej. Sporne wynagrodzenie przysługuje radcy prawnemu obok (dodatkowo) wymienionego w ust. 1 powołanego artykułu, wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń określonych w układzie zbiorowym pracy lub w innych, obowiązujących u pracodawcy aktach normujących problematykę wynagradzania pracowników i niezależnie od tego, czy przepisy te w ogóle przewidują tego rodzaju dodatkowy składnik płacowy. W pozwanej Spółce obowiązywał Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, który w § 28 przewidywał, że radcom prawnym przysługuje dodatkowe

wynagrodzenie w wysokości 80% kosztów z tytułu zastępstwa sądowego. O treści tego postanowienia i jego roli będzie bliżej mowa w dalszej części uzasadnienia.

Ponieważ pozwany pracodawca nie ma statusu państwowej jednostki sfery budżetowej, przepis art. 22⁴ ust. 2 zdanie 1 ustawy ma wobec zatrudnionych tam radców prawnych gwarancyjny charakter w tym sensie, że radca prawny może wprost z tego unormowania wywodzić swoje pretensje do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości co najmniej 65% zasądzonych lub objętych ugodą kosztów zastępstwa sądowego.

Jak sama skarżąca wskazuje, prawo do dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego jest roszczeniem ze stosunku pracy. Jest to niewątpliwie konsekwencją, że prawo do spornego wynagrodzenia przysługuje z racji reprezentacji pracodawcy w postępowaniu sądowym, polubownym, arbitrażowym czy egzekucyjnym, sprawowanej przez radcę prawnego w ramach jego obowiązków pracowniczych. *Ad casum* wszystkie obowiązki – w tym związane z zastępstwem sądowym pozwanego – powódka wykonywała wyłącznie w oparciu o łączący strony stosunek pracy. Wynagrodzenie dodatkowe powódki stanowiło odpłatność za wykonanie jej obowiązków wynikających wprost ze stosunku pracy. W wynagrodzeniu tym można dopatrywać się cech premii wyrażającej się udziałem radcy prawnego w korzyściach pracodawcy wynikających z pozytywnego rozstrzygnięcia sprawy dla strony zastępowanej. Brak ścisłego powiązania dodatkowego wynagrodzenia z czasem pracy pracownika, jak również okoliczność, że o wysokości tego wynagrodzenia decyduje pośrednio sąd przyznający prawo do kosztów zastępstwa sądowego, a nadto, że prawo do wynagrodzenia powstaje dopiero po zapłaceniu kosztów przez dłużnika nie oznacza, że wynagrodzenie to nie wynika ze stosunku pracy. Przepisy prawa pracy mogą uzależniać nabycie prawa do dodatkowego (ubocznego) składnika wynagrodzenia od osiągnięcia określonego wyniku finansowego przez pracodawcę, czy od ziszczenia się szczególnego warunku. Podsumowując, roszczeniem „ze stosunku pracy” jest każde roszczenie, którego podstawą jest stosunek pracy powstały na podstawie umowy o pracę.

Odnosząc się do zagadnienia prawnego, które skarżąca podnosi do rangi istotnego, należy wskazać, że prawa i obowiązki stron stosunku pracy wynikają nie tylko z treści umowy o pracę (jako jednej z podstaw nawiązania stosunku pracy),

ale także z przepisów prawa pracy, przez które – zgodnie z art. 9 § 1 k.p. – rozumie się nie tylko przepisy Kodeksu pracy, ale między innymi także przepisy innych ustaw oraz postanowienia układów zbiorowych pracy. Stosunek pracy radców prawnych jest regulowany ustawą o radcach prawnych. Prawo do danego składnika wynagrodzenia może wynikać nie tylko z treści umowy o pracę, ale także z układu zbiorowego pracy (jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – co do samej wysokości), a także wprost z przepisu ustawy (a więc także z treści art. 22⁴ ust. 1 i ust. 2 ustawy o radcach prawnych). W zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy o radcach prawnych zastosowanie mają przepisy kodeksu pracy (art. 5 k.p.).

Kwestia przedawnienia roszczeń nie została uregulowana ustawą o radcach prawnych, zatem w tym zakresie stosuje się przepis art. 291 § 1 k.p., co oznacza, że roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Oznacza to, że charakter tego roszczenia (o zapłatę dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego) składającego się z jednostkowych wierzytelności wymaga dla ich identyfikacji wskazania konkretnych spraw sądowych, wysokości należnego w nich wynagrodzenia oraz terminu wymagalności. Pojęcie wymagalności roszczenia ze stosunku pracy jest zasadniczo identyczne z pojęciem wymagalności roszczeń cywilnoprawnych (por. J. Ignatowicz [w:] *System prawa cywilnego*, t. 1, s. 814; por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1980 r., V PZP 6/79, LEX nr 12631). Oznacza to, że początkiem biegu okresu przedawnienia roszczenia ze stosunku pracy jest dzień, w którym roszczenie to „stało się wymagalne”, czyli dzień, w którym powstał obowiązek spełnienia świadczenia. Możliwość żądania zaspokojenia roszczenia oznacza zatem potencjalny stan o charakterze obiektywnym, którego początek następuje w chwili, w której wierzytelność zostaje uaktywniona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2010 r., I PK 186/09, LEX nr 584198). Chwila ta przypada w dniu oznaczonym w umowie lub w przepisach prawa pracy. Wymagalność roszczenia może przy tym nastąpić niezwłocznie po jego powstaniu w czasie trwania zatrudnienia lub po ustaniu stosunku zatrudnienia.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że radca prawny ponosi ryzyko uzyskania prawa do dodatkowego wynagrodzenia, które przysługuje jedynie

w przypadku ściągnięcia od strony przeciwnej zasądzonych lub przyznanych kosztów. Jest to szczególnego rodzaju premia regulaminowa, której zasady wypłaty dają się zweryfikować. Jej wypłata jest uzależniona od dwóch warunków, a mianowicie udziału radcy prawnego w postępowaniu sądowym i ściągnięcia kosztów od strony przeciwnej. Powoduje to, że ani umowa o pracę wraz ze stosowanym do niej art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, ani § 28 ZUZP w zakresie wartości dodatkowego wynagrodzenia nie są wystarczającymi przesłankami nabycia prawa do dodatkowego wynagrodzenia. Drugą konieczną przesłanką jest zasądzenie i ściągnięcie od przeciwnej strony procesu zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego. Każda z tych przesłanek jest konieczna, ale żadna nie jest wystarczająca do nabycia prawa do dodatkowego wynagrodzenia. Odpadnięcie przesłanki zasądzenia i ściągnięcia kosztów oznacza więc odpadnięcie podstawy świadczenia w rozumieniu art. 410 § 2 k.c.

Natomiast uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w zakresie przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego odnosi się do innej konstrukcji prawnej niż występująca w sprawie. Skarżąca rozważa bowiem sytuację, w której sama umowa (a w zakresie wysokości świadczenia postanowienie obowiązującego ZUZP) jest przesłanką wystarczającą do żądania przez wierzyciela od dłużnika spełnienia świadczenia.

W konsekwencji możliwa jest sytuacja, w której przedmiotowe wynagrodzenia stanowiące element treści stosunku pracy wiążącego A. C. i „P.” S.A. z siedzibą w W., zostały wypracowane przez nią w okresie jego trwania, stały się wymagalne już po ustaniu zatrudnienia, w chwili ściągnięcia przez pracodawcę kosztów zastępstwa sądowego.

Z powyższym ściśle wiąże się myśl wypowiedziana w art. 316 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym artykułem (przytoczonym w podstawach skargi), zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Stanowi to potwierdzenie zasady aktualności orzeczenia sądowego. Dla uwzględnienia powództwa wystarczy zatem, że roszczenie było wymagalne najpóźniej w chwili wyrokowania. Jeśli zaś w tym momencie roszczenie nie było jeszcze wymagalne powództwo należy oddalić (por. M. Jędrzejewska (w:) T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska, K. Weitz, P. Grzegorzczak, *Kodeks*

postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze, t. 2, red. T. Ereciński, Warszawa 2012, s. 24). Jest to przykład tzw. przedwczesności powództwa.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca powołała się także na potrzebę wykładni art. 65 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jako przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. W ocenie skarżącej, rozbieżność ta ma polegać na tym czy postanowienia układu zbiorowego podlegają sądowej wykładni z zastosowaniem wszystkich jej metod, a nie tylko wykładni językowej. Przedstawiony problem stanowi również treść kolejnego zagadnienia prawnego, podniesionego przez skarżącą do rangi istotnego. Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia ustalonych kryteriów wskazujących na potrzebę wykładni przepisów prawa, przede wszystkim dlatego, że wykładnia powołanych w tym wniosku przepisów była wielokrotnie przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego i ma obecnie utrwalony charakter.

Jeżeli przyjmiemy, że norma prawna odkodowana z treści przepisu art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych jest normą o charakterze semiimperatywnym, to pracodawca może w sposób korzystniejszy określić warunki i wysokość dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego. Temu ma też służyć funkcja o charakterze prawnym (obok funkcji społecznej) układów zbiorowych pracy. Jej istotą bowiem jest ustalanie warunków jakim powinna odpowiadać treść stosunku pracy. W ten sposób źródła te uzupełniają regulacje powszechną. Istotne jest, że - zgodnie z klauzulą korzystności – postanowienia układu nie mogą być mniej korzystne niż przepisy prawa pracy (art. 9 § 2 k.p.). Jeżeli zatem z treści § 28 ZUZP wynika, że „radcom prawnym przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 80% kosztów z tytułu zastępstwa sądowego”, to nie można dokonywać wykładni tego postanowienia w zakresie innych warunków nabycia prawa do dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego, które zostały określone w art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych. Podniesienie wartości dodatkowego wynagrodzenia do 80% kosztów, niewątpliwie wpłynęło na odmienne regulowanie statusu prawnego tej grupy pracowników, w stosunku do regulacji ustawowej. Jednakże zmiana ta objęła

wyłącznie wartość dodatkowego wynagrodzenia, pozostawiając pozostałe warunki nabycia prawa do niego bez zmian.

Wykładnia rozumiana jako "ustalenie znaczenia określonego przepisu prawnego lub jego fragmentu zgodnie z prawem i w oparciu o przyjęte w orzecznictwie i doktrynie dyrektywy wykładni prawa" (por. L. Morawski, *Wykładnia w orzecznictwie sądów*, Toruń 2002, s. 15) jest zadaniem podmiotu stosującego prawo, a jej ostatecznej weryfikacji dokonują sądy. Na tę różnicę zwraca uwagę Sąd Najwyższy. W odniesieniu do wyjaśniania treści postanowień układów zbiorowych pracy ma zastosowanie art. 241⁶ § 2 k.p. Do interpretacji norm układowych mają zastosowanie ogólne zasady interpretacji norm prawnych, jednak szczególne znaczenie ma w tym przypadku wykładnia skierowana na ustalenie celu, woli i zamiaru stron układu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2011 r., I PK 27/11, LEX nr 1001277). Ten pogląd można uzupełnić w ten sposób, iż do wyjaśnień stron ma zastosowanie art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. (w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu), zaś do wykładni – zasady interpretacji norm powszechnie obowiązującego prawa.

Przechodząc do oceny dalszych okoliczności mających uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej, należy podkreślić, że występowanie przesłanki w postaci oczywistej zasadności skargi jest zasadniczo wyłączone, gdy skarżący powołuje się jednocześnie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w judykaturze.

Wyjaśnienie tej części argumentacji wniosku należy poprzedzić uwagą, że obecnie środki odwoławcze coraz częściej budowane są za pomocą kryterium ilościowego, powtarzając zarzuty w różnych konfiguracjach procesowych. Nie dodaje to im jurydycznej mocy, lecz pozwala sądowi rozpoznającemu spór na omówienie ich *in gremio*. W takim układzie nie jest skuteczny zabieg suponujący oczywiste naruszenie przepisów postępowania, w szczególności w sferze swobodnej oceny dowodów.

Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Oznacza to, że skargi kasacyjnej nie można w żadnym razie oprzeć na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.,

ponieważ przepis ten reguluje jednoznacznie i bezpośrednio kwestię oceny dowodów.

Zarzut uchybienia treści przepisu art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Dotyczy to więc sytuacji, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera tak kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę instancyjną. Artykuł 382 k.p.c. nie nakłada na sąd drugiej instancji obowiązku przeprowadzenia postępowania dowodowego, lecz sąd ten jest władny samodzielnie dokonać ustaleń faktycznych bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego zebranego przed sądem pierwszej instancji, o ile zachodzą ku temu potrzeby. Uzupełnienie postępowania przed sądem apelacyjnym o dowody, które mimo wniosku strony sąd pierwszej instancji pominął, jest zaś uzasadnione wówczas, gdy dotyczą one okoliczności istotnych z punktu widzenia prawa materialnego mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ponieważ Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Oczywista zasadność nie zachodzi w aspekcie kolejnego zagadnienia przedstawianego przez powódkę. Antycypując dalsze rozważania należy podkreślić, że stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają pracownicy. Zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. W myśl natomiast jej art. 13 pkt 1 pracownicy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń

społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 tejże, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przychodem w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 200, dalej jako ustawa podatkowa), są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11). Za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy omawiana ustawa uważa wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależne od tego, czy ich wartość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 ustawy podatkowej), chyba że zostały wyłączone z podstawy ustalania składek, a także należności z innych tytułów, jeżeli zostały włączone do podstawy wymiaru składki. Przychód z tytułu wynagrodzenia za pracę - zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w art. 11 ustawy podatkowej - powstaje z chwilą jego otrzymania lub postawienia do dyspozycji. Stąd też wynagrodzenie (w tym wynagrodzenie dodatkowe radcy prawnego) będzie dla pracownika przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku poprzedniego (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 grudnia 1997 r., I SA/Wr 1757/96, LEX nr 31245). A zatem definicja zawarta w art. 11 ustawy podatkowej ma zastosowanie do przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia pracowników w takim zakresie, w jakim określa on jako przychód wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy wypłacone pracownikowi. W konsekwencji nie są przychodami w rozumieniu zarówno tego przepisu, jak i art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wierzytelności, nawet

wymagalne. Przychód powstaje dopiero w momencie jego rzeczywistego uzyskania lub postawienia do dyspozycji. Obowiązek opłacenia składek z tytułu zatrudnienia może zatem wystąpić także po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli uzyskany przychód pozostaje z nim w związku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c.